

Spoločenská
rubrika

str. 3

Dotazník k Programu
rozvoja mesta

str. 7

Vrbovčan autorom
najkrajšej známky

str. 11

Už nič nebráni pripojiť sa
na kanalizačnú sieť

str. 13

HLAS VRBOVÉHO

ROČNÍK XXXIV.

JÚL 2024
Mesačník

Cena: 0,20 €

ČÍSLO 7

POKRAČUJE VÝSTAVBA CYKLOTRASY „ZELENÁ CESTA“ Z VRBOVÉHO DO PIEŠŤAN

20. februára sa začala naplňovať dlhoročná túžba mnohých obyvateľov Vrbového a okolia – budovanie dlho očakávanej cyklotrasy Vrbové - Piešťany. Táto myšlienka je veľmi stará. O cyklistickom spojení Vrbové - Piešťany sa začalo hovoriť ešte v minulom storočí. Prvé reálne kroky vykonané samosprávami obcí, ktorých sa to týka, sa datujú do roku 2008. Na projekte sa teda nepretržite pracovalo 15 rokov. Obce postupne prijímali uznesenia o výstavbe cyklotrasy na telese železničnej trate. Projekt zašitífuje Združenie obcí Zelená cesta, ktoré bolo na tento účel založené.

Príležitosť poklepať po základnom kameni využili primátor Piešťan Peter Jančovič, starosta Trebatíc Juraj Valo - predseda Združenia obcí Zelená cesta, starosta Krakovian František Klinovský, ako aj predseda Trnavského samosprávneho kraja Jozef Viskupič. Trnavský

župan ocenil vytrvalosť a cieľavedomosť predstaviteľov samospráv, ktorí si nezlakli žiadnych prekážok. Uviedol, že kraj podporí investíciu do infraštruktúry v tejto lokalite tým, že sa postará o rekonštrukciu cesty. Na slávnosti nechýbal ani zástupca zhotoviteľa – riaditeľ spoločnosti OHLA ŽS Róbert Latiak a zástupca Železníc SR. Hostiteľské mesto zastupoval primátor Vrbového JUDr. Štefan Kubík, podpredseda Združenia obcí Zelená cesta. Práce na uvedenej cyklotrase pokračujú v rámci harmonogramu. Po dokončení to bude bezpečná cesta pre cyklistov. Vieme, že komunikačná spojnica medzi okresným mestom a Vrbovým má aj význam pre ekológiu a podporu turistiky. Na vybudovanie cyklotrasy Zelená cesta poslúžila desaťročia nevyužívaná železničná trať, ktorú by mala - ak práce pôjdu podľa plánu - do konca roka nahradíť cyklotrasa. Po odstránení

koľajníc, podvalov a časti štrkového lôžka už boli na štrkovom lôžku položené konštrukčné asfaltové vrstvy.

Okrem už spomenutých informácií hovoriacich o význame cyklotrasy, je dobré spomenúť, že ňou sa otvárajú aj ďalšie možnosti našich občanov. V Piešťanoch sa dá napojiť na Vážsku cyklomagistrálu, čo značne rozširuje možnosti našich cykloturistov.

Nakoniec by som chcel požiadať našich spoluobčanov - viem, že sa už nemôžu dočkať - ale aby sa ešte chvíľu zdržali používania cyklotrasy. V tejto chvíli ešte nie je určená na používanie. Stále je to stavenisko a aby sa predišlo zbytočným úrazom, ešte raz Vás chcem, milí spoluobčania, poprosiť o zdržanlivosť pri používaní zatiaľ ešte staveniska za účelom skracovania si cesty medzi našimi samosprávnymi obcami.

JUDr. Štefan KUBÍK,
primátor mesta Vrbové

MATURANTI Z VRBOVÉHO ZAVRŠILI ŠTÁTNICAMI SVOJE ŠTÚDIUM

V poslednom júnovom týždni žiaci ruskej bilingválnej sekcie Gymnázia J. B. Magina Vrbové absolvovali posledné akademické skúšanie v podobe štátnych jazykových skúšok. Ich spolužiaci z anglickej bilingválnej sekcie mali väčšie šťastie, keďže túto skúšku absolvovali už pred dvoma týždňami. Celkovo sa na štátnice prihlásilo 17 žiakov z anglickej a ruskej sekcie nášho gymnázia.

Hoci väčšina ich rovesníkov – ma-

turantov si už začala užívať vytúžené letné prázdniny, tí naši museli nabrať ešte posledné sily a preukázať svoje vedomosti z jazyka na úrovni C1 z rôznych oblastí ako je literatúra, história či geografia.

Odbornú komisiu tvorili zástupkyne štátnej jazykovej školy v Trenčíne spolu tamojšou riaditeľkou Mgr. B. Kadukovou. Väčšinu prihlásených potešil fakt, že vďaka tomu, že dosiahli viac ako 70 % úspešnosť z externej časti maturitných skúšok

z anglického či ruského jazyka na úrovni C1, boli rovno pripustení k odbornému prekladu a ústnej časti. Veríme, že naši absolventi aj vďaka diplomom z medzinárodných a štátnicových jazykových skúšok budú výrazným prínosom pre trh práce. Gratulujeme a držíme palce v ich ďalšom študijnom a profesijnom smerovaní!

Vedenie školy

VRBOVČANIA POZDRAVILI PRETEKÁROV

Priaznivci cyklistiky mali 27. júna možnosť sledovať medzinárodné cyklistické preteky Okolo Slovenska 2024 priamo v meste Vrbové. Druhá etapa pretekov, ktorá začala v Nitre a končila v Hlohovci,

prechádzala aj našim mestom, a to dokonca dva razy. Prvý raz v čase približne o 13.35 hod. od Piešťan smerom do Prašníka. Cyklistov čakala pri tomto prejazde vo Vrbovom rýchlostná prémia pri-

mo pred budovou mestského úradu. Po prekonaní kopčiekov maľebných kopaníc sa v opačnom smere prehnal pelotón mestom približne o 16.00 hodine.

VS

INŠPIRATÍVNY AJ PRE MLADÝCH

V minulých dňoch sme dostali list z Bratislavy, ktorý napísal žiak 8. ročníka tamojšej Základnej školy ma Mudroňovej ulici Michal Čech. V ňom ďakuje za poskytnutie publikácií o Beňovskom a informuje, ako si našiel vzťah k slávnemu vrbovskému svetobežníkovi.

„Keď mi v septembri pani učiteľka prideliла autora M. A. Beňovského,

ešte som nevedel ako ma nadchne. Vždy som sa zaujímal o históriu, no predtým som M. A. Beňovského akoby obchádzal. Ale, keď som sa začítal do životopisu M. A. Beňovského, objavil som jednu z pre mňa najzaujímavejších postáv slovenskej histórie. Beňovský má tak zaujal, že som si chcel kúpiť knihy o ňom. Moja prezentácia o

Beňovskom zožala úspech a M. A. Beňovský zaujal aj iných žiakov v triede.“

Ešte dopĺňame že Michal Čech patrí k výborným žiakom a že tému pre projekt v rámci slovenského jazyka mu navrhla triedna učiteľka Mgr. Andrea Strečanská.

-rb-

*Kto Ťa poznal, ten pozná našu bolesť,
ten vie, čo sme v Tebe stratili.
V našich srdciach zostaneš navždy,
len spomienky na Teba nám zostali.*

Dňa 30. júla si pripomínáme smutné 15. výročie, čo nás navždy opustila naša drahá mamička a babička

† **Anna GABRIŽOVÁ.**

S láskou spomínajú deti a vnúčatá.

P-No 263/24

NAŠI JUBILANTI

Iveta MATEJÍKOVÁ
Nina HORSKÁ
Ivan ŠTEFANKA
Peter NEMŠOVSKÝ
Ing. Jana JAŠEKOVÁ
Olga ŠTEFANCOVÁ
Anna BLAŽOVÁ
Daniela MARENČÍKOVÁ

Viera CICHOVSKÁ
Ing. Jaroslav MIKLÁŠ
Jaroslav BENECH
Ing. Daniel KUBICA

Margita NOSKOVÁ
Ján ŠTERUSKÝ
Peter ADAMČÍK
Miroslav ŠČEPKO
Dušan HREVÚŠ
Božena Bohunická
Anna KLČOVÁ
Jaroslava JIRKŮ

Emília HANUSOVÁ
Dana FOKSOVÁ
Pavol BARTULÁK
Mgr. Anna VIŠŇOVSKÁ

Margita ŠMACHOVÁ
Elena HORVÁTOVÁ
Rudolf OŠKA
Božena VIŠŇOVSKÁ
Anton BEDNÁRIK

Irena KUBÍKOVÁ
Ján SÝKORA

Margita KRÚPOVÁ
Božena OBUCHOVÁ

Srdečne blahoželáme!

Ďakujeme všetkým, ktorí prišli dňa 19. júla odprevadiť na poslednej ceste našu drahú manželku, maminu, babinku a prababičku

† **Annu SUMEROVÚ,**
rodenú Bachárovú.

Zároveň ďakujeme za prejavy sústrasti a za kvetinové dary.
Smútiaca rodina

P-No P2-287/24

PRERUŠENIE DISTRIBÚCIE ELEKTRINY - OBOZNÁMENIE VEREJNOSTI

Spoločnosť Západoslovenská distribučná, a. s., ako držiteľ povolenia na prevádzku distribučnej sústavy, podľa § 31 ods. 2 písm. t) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike v platnom znení oznamuje, že z dôvodu vykonávania plánovanej práce na zariadeniach distribučnej sústavy alebo v ich ochrannom pásme, bude dňa 31. júla 2024 v čase od 8.30 hod. do 14.45 hod. bez dodávky elektriny Ulica 6. apríla č. 3.

**Oznamujeme verejnosti, že do
9. augusta je Mestská knižnica Vrbové z dôvodu
čerpania dovolenky zatvorená.**

POĎAKOVANIE

Predsedičky miestnych organizácií Slovenského Červeného kríža, Jednoty dôchodcov Slovenska a Únie žien Slovenska a predseda šachového klubu ďakujú v mene všetkých členov vedeniu mesta za vynovenie spoločenského klubu v dome kultúry, ktoré slúžia na stretávanie členov našich organizácií.

NAŠI ZOSNULÍ V PRVOM POLROKU 2024

JANUÁR

Mária HERIÁNOVÁ, 17. januára, 88 rokov
Peter KLČO, 31. januára, 65 rokov

FEBRUÁR

Mgr. Stanislav KAMENICKÝ, 3. februára, 80 rokov
Pavla KARLÍKOVÁ, 3. februára, 58 rokov
Juraj ČÁP, 5. februára, 61 rokov
Svetozár ZMEKO, 6. februára, 76 rokov
Margita SUDOROVÁ, 7. februára, 91 rokov
Mária LAGOVÁ, 12. februára, 83 rokov
Vilma LISÁ, 12. februára, 94 rokov

MAREC

Štefan MOTYČKA, 5. marca, 75 rokov
Anna KALUŽOVÁ, 7. marca, 83 rokov
Jolana PEKNÍKOVÁ, 9. marca, 88 rokov
Margita KUBRANOVÁ, 17. marca, 83 rokov

APRÍL

Marta PAVLOVIČOVÁ, 2. apríla, 75 rokov
Ing. Drahomír ZETEK, 5. apríla, 79 rokov
Ladislav KOŠTÁL, 8. apríla, 77 rokov
Elena NIŽNANSKÁ, 17. apríla, 91 rokov

Irena SABOVÁ, 22. apríla, 88 rokov
Ing. Zdenko KARLÍK, 27. apríla, 47 rokov

MÁJ

Pavína MIŠECHOVÁ, 2. mája, 84 rokov
Ján ONDREJKOV, 13. mája, 61 rokov
Anna TRANDŽÍKOVÁ, 13. mája, 73 rokov
Anton VYSKOČIL, 20. mája, 73 rokov
Anton JURÍČEK, 30. mája, 83 rokov

JÚN

Jozef HOLIČ, 7. júna, 74 rokov
Anna RANUŠOVÁ, 20. júna, 76 rokov

FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI KRAKOVANY 56. ROČNÍK

29. - 30. JÚNA 2024

Folklórne slávnosti v Krakovanoch majú dlhoročnú tradíciu. V rokoch 1973 až 1975 bol amfiteáter v Krakovanoch miestom konania Západoslovenských folklórnych slávností, ktoré sa v súčasnosti konajú na Myjave. V tomto roku sa konal už 56. ročník festivalu v Krakovanoch.

Medzinárodného dňa čipky konal kurz babkovej čipky a spoločné paličkovanie, ako aj prednáška a seminár Daniely Piscovej o Krakovianskej - paličkovanej babkovej čipke, ktorá bola v roku 2022 zapísaná do Reprezentačného zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska a prednáška

(Zuzana Snohová a Peter Obuch) bolo predstaviť divákovi život, dielo a tvorbu Štefana Antona Pyšného. V programe sa predstavili interpreti, ktorí čerpajú z jeho tvorby a zbierok: FS LUSK Krakovany, DFS Krakovčanček Krakovany, LH FS Máj Piešťany, LH Petra Obucha Piešťany, FS Otava Nové Mesto nad Váhom, LH Borovienka, Spevácky zbor mesta Senica Cantiléna a spevácky zbor Cirkevnej základnej umeleckej školy sv. Gorazda z Vrbového. V programe boli prezentované fotografie Štefana Antona Pyšného (najmä z knihy Vrbovský historický fotoalbum) a spomienky na jeho osobnosť v podaní pamätníčky Daniely Grančarovovej. Spomína na neho ako na človeka, ktorého poznala a obdivovala. Ako dieťa sedávala na schodíčkoch pri organe v Kostole sv. Martina a s nadšením sledovala organistu Štefana Antona Pyšného. Neskôr jej venoval svoju rukopisnú zbierku ľudových piesní s nádejou, že tieto piesne neupadnú do zabudnutia. Spevokol žiakov Základnej umeleckej školy vo Vrbovom, ktorá v tom období niesla meno Základná umelecká škola Štefana Antona Pyšného pod vedením Daniely Grančarovovej nahral kazetu s piesňami z Vrbového Tá vrbovská vežička.

Štefan Anton Pyšný sa narodil v Novom Meste nad Váhom a ako učiteľ a organista pôsobil od r. 1911 vo Vrbovom. Venoval sa hudbe a vo Vrbovom založil detský spevácky zbor a neskôr aj spevokol dospelých. Po prvej svetovej vojne sa venoval zberateľskej činnosti. Okrem ľudových piesní zbieral aj duchovné piesne, ktoré aj sám skladal. Venoval sa hudobným úpravám pre zbory a ochotníckemu divadlu. Sám sa hudobne vzdelával, absolvoval harmonizátorský kurz a neúnavne písal referáty, v ktorých informoval o nových získaných poznatkoch z oblasti tradičnej kultúry a hudby. Bol vymenovaný za jedného z ôsmich členov hudobnej komisie pri zostavovaní Jednotného katolíckeho spevníka pod vedením Mikuláša Schneidera-Trnav-

Dva festivalové dni boli naplnené množstvom podnetov a zážitkov pre návštevníkov. Okrem scénických programov tu bolo pre návštevníkov pripravených aj mnoho sprievodných podujatí. Súčasťou festivalu je aj Gazdovský dvor plný rôznych tradičných aj menej tradičných zvierat, interaktívneho programu a hračiek pre deti. Pre detského diváka tu bolo v sobotu o 16.00 pripravené divadielko Postrach Samko v podaní Teátru Neline. Na festivale nesmie chýbať ani dobré jedlo a pitie. Tradičné aj menej tradičné špeciality ponúkali rôzne stánky, ochutnávku vín miestne vinárstva. Súčasťou festivalu sú aj rôzne výstavy v priestoroch kultúrneho domu aj v obci. Výstavu Slovenské paličkovanie čipky z depozitu Múzea Za krakovskú bránu pripravilo Múzeum Za krakovskú bránu a OZ Bábence pod vedením Daniely a Mateja Piscovcov. Počas festivalu boli otvorené aj brány Múzea Za krakovskú bránu, kde sa pri príležitosti

Michala Halbrína o tylovej paličkovanej čipke z Myjavskej pahorkatiny, ktorá bola v roku 2022 zapísaná do Reprezentačného zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Tvorcovia programu sa každý rok snažia pripraviť pre divákov pútavý a zaujímavý program a tak posúvať náš malý festival dopredu. Nemôžeme konkurovať celoslovenským festivalom ako Východná a Myjava, ale snažíme sa skvalitniť náš festival a to aj komponovanými programami ako Verešvárska svadba a Z Vrbového do Krakován, ktoré boli súčasťou hlavného programu v sobotu. V programe Verešvárska svadba účinkovali kolektívy z Červeníka DFSk Verešvaran, DFS Verešvaranček, DH Verešvaranka a LH Tomáša Polakoviča. Program Z Vrbového do Krakován bol venovaný osobnosti Štefana Antona Pyšného (1889 - 1969), ktorý pôsobil dlhé roky vo Vrbovom. Zámer autorov tohto programu

ského, ktorý sa používa dodnes. V Jednotnom katolíckom spevníku je meno Štefana Antona Pyšného

pri 12 piesňach, medzi nimi je aj dobre známa pieseň Búvaj, dieťa krásne, ktorú Štefan Anton Pyšný venoval svojej dcére Magde. Za zásluhy v oblasti duchovnej hudby mu bol v roku 1936 udelený pápežský kríž.

Počas soboty 29. júna sa aj v Kostole sv. Gorazda vo Vrbovom konal koncert na ktorom sa predstavil Spevákcky zbor mesta Senica Cantiléna, ktorý v programe Z Vrbového do Krakován prezentoval Pyšného tvorbu duchovných pies-

ní pre spevácke zbory.

V sobotňajšom programe sa na záver predstavil Zespól Piesní i Tańca Żiwczane z Polska. Po skončení scénických programov bola tanečná zábava s LH Petra Obucha. Program v nedeľu začínal sv. omšou v Kostole sv. Mikuláša Do kostola v kroji. Na úvod scénických programov v nedeľu vystúpilo Fuja-rové duo Peter Žitňanský a Monika Gromová. Ďalej javisko patrilo de-

fom v programe Na zelenej lúke, kde sa predstavili detské súbory DFS Krakovanček Krakovany, DFS Žochárik Topolčany a DFS Trna-

vček z Trnavy. Všetky deti si mohli zatancovať na javisku v školičke tanca s DFS Žochárik. Po vyhlásení výsledkov výtvarnej súťaže pokračoval program Susedstvá v našom folklórnom svete, v ktorom sa opäť predstavil Zespól Piesní i Tańca Żiwczane z Polska. A záver programu patril FS Stavbár zo Žiliny s programom „Od prameňa“.

Každý rok sa počas festivalu snažíme priniesť niečo nové a zaujímavé, aby si návštevníci domov odniesli nielen plné brušká, ale aj krásne pocity, radosť a nové zážitky a informácie.

Myslím, že aj tento rok sa nám to podarilo. Som rada, že aj vďaka programu Z Vrbového do Krakován zistilo mnoho ľudí, aký úžasný človek žil a tvoril vo Vrbovom.

Tešíme sa na vás na 57. ročníku folklórnych slávností.

Mgr. Zuzana SNOHOVÁ,
organizátorka festivalu
Foto: Peter SEITLER

ŽIACI OCENENÍ V OLYMPIÁDACH A SÚŤAŽIACH V ŠKOLSKOM ROKU 2023/2024

Tabuľka zaznamenáva úspechy žiakov základných škôl vo Vrbovom, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vrbové. Na konci školského roka ich symbolicky ocenilo aj mesto Vrbové.

Meno, priezvisko	Ročník	Súťaž	Kolo	Umiestnenie
I. ZŠ Vrbové, Školská ul. 4				
Sara Pekarčíková	7.	Hollého pamätník	Okresné	2. miesto
Sara Pekarčíková	7.	Šaliarsky Maľko	Okresné	1. miesto
Sara Pekarčíková	7.	Šaliarsky Maľko	Krajské	2. miesto
Olívia Macejková	9.	Biblia očami detí	Diecézne	2. miesto
Olívia Macejková	9.	Vesmír očami detí	Celoštátne	2. miesto
Olívia Macejková	9.	Biblická olympiáda	Diecézne	1. miesto
Gabriela Vartíková	8.	Olympiáda v SJL	Okresné	2. miesto
Gabriela Vartíková	8.	Súťaž ml. záchranárov	Okresné	1. miesto
Emma Gvistová	9.	Prekroč svoj tieň	Celoštátne	4. miesto
Emma Gvistová	9.	Komenský a my	Celoštátne	2. miesto
Sofia Perkataiová	7.	Olympiáda v ANJ	Okresné	2. miesto
David Mihálik	6.	Pytagoriáda P6	Okresné	3. miesto
Šimon Klčo	8.	Pytagoriáda P8	Okresné	3. miesto
Lea Zoššáková	6.	Biblia očami detí	Diecézne	Cena poroty
Viktória Juricová	8.	Hollého pamätník	Okresné	1. miesto
Sára Turečková	8.	Súťaž ml. záchranárov	Okresné	1. miesto
Šimon Kýška	8.	Súťaž ml. záchranárov	Okresné	1. miesto
Miroslav Švihorík	8.	Súťaž ml. záchranárov	Okresné	1. miesto
II. ZŠ Vrbové, Komenského ul. 2				
Nina Kollárová		Dejepisná olympiáda	Okresné	3. miesto
Nina Kollárová		Hollého pamätník	Okresné	2. miesto
Nina Kollárová		Biblická olympiáda	Okresné	1. miesto
Alex Papay		Geografická olympiáda	Okresné	1. miesto
Maxim Kollár		Hollého pamätník	Okresné	1. miesto
Doroťa Haščíková		Biologická olympiáda	Okresné	2. miesto
Adam Šimanský		Slovo bolo u Boha	Krajské	3. miesto
Tamara Tužinská		Biblická olympiáda	Okresné	2. miesto
Monika Baleková		Biblická olympiáda	Okresné	2. miesto
Jakub Mikuš		I-bobor, v informatike	Medzinár.	Úspešný riešiteľ
Juraj Snoha		I-bobor, v informatike	Medzinár.	Úspešný riešiteľ
Matej Kosa		Matematická olympiáda	Okresné	3. miesto
Nela Palkechová		Gymnastický štvorboj	Okresné	2. miesto
Rebecca Jankechová		Pytagoriáda	Okresné	Úspešný riešiteľ
Zuzana Zubáková		Ekonomická olympiáda	Trnavský kraj	4. miesto

Zost. VS

www.vrbove.sk

Z JÚNOVÝCH AKTIVÍT UMELECKEJ ŠKOLY

„Aký je dnes krásny deň, keď takto perfektne prší...“ tak s touto vetičkou sme sa pod dáždnikmi ponáhľali 10. júna do vrbovskej synagógy pripraviť triedny koncert žiakov CZUŠ sv. Gorazda Vrbové (obrázok dolu vľavo) pod vedením PaedDr. Petry Cmarkovej Breče a Pavla Bartoviča. Mohutná stavba napokon prichýlila približne 150 hudobných priateľov, rodičov, detí, ktoré so zatiaľčeným dychom čakali na prvé tóny prebúdajúce ducha tohto skvostu. Moderné skladby sa striedali s klasickými, pomalé vystriedali rýchle, klavírna hra prenechala miesto piesňam. Po celý čas bolo cítiť radosť, podporu, spokojnosť, ale i pokoru a túžbu potešiť iných, pohladíť im duše. A láska by sa snáď dala krájať. Pohľad na rozčillivené tváre, šťastné oči so slzami na krajíčku, natešené dlane...to všetko v nás zanechalo nádherné emócie.

Záverečné triedne koncerty sú každoročnou súčasťou konca školského roka, no tentokrát skrsla myšlienka premiestniť jeden z nich bližšie aj k obyvateľom nášho mestečka. A tak sa nápad stal skutočnosťou za pomoci a ústretovosti mesta Vrbové, pána primátora JUDr. Štefana Kubíka, Mgr. Rastislava Jobusa, ktorý bol od začiatku naklonený realizácii, Jána Vydareného, ktorý ochotne zabezpečil miesta na sedenie. Všetkým zo srdca ďakujeme. Dúfame, že takýchto spoločenských podujatí bude neustále pribúdať.

O deň neskôr sa zase zaplnila až po posledné miesto kinosála kultúrneho domu vo Vrbovom (obrázok vpravo dolu). Búrlivé potlesky po nádherných výkonoch tanečníkov a tanečníkov z našej školy neutíchali, radosť, šťastie, emócie ukryté v každej choreografii, obdivuhodné tanečné schopnosti a zručnosti detí, ktoré im vštepovali počas ce-

lého štúdia ich učiteľia. Keďže prechádzajú všetkými žánrami, pastvou pre oči boli vo vyšívanejch krojoch v choreografiách ľudových tancov, v baletných špičkách ako baleríny klasického tanca, v rozmanitých kostýmoch stvárňujúcich a umocňujúcich deje moderných a scénických tancov. Farebnosť, rozmanitosť, rôznorodosť nápadov, hudby, kostýmov... to všetko zanechalo hlboké dojmy v každom z nás, úsmev a smiech vystriedali slzy dojatia a s pokojom a šťastím sa všetci vrátili do svojich domovov. Poďakovanie patrí predovšetkým učiteľom – Mgr. Zuzane Snohovej, Mgr. art. Michaele Urbanovej a Kristiánovi Filipovičovi, za nezištné poskytnutie priestorov a personálu mesta Vrbové – primátorovi JUDr. Štefanovi Kubíkovi. Mgr. Rastislavovi Jobusovi a Mgr. Vladimírovi Strečanskému patrí opätovné poďakovanie za ústretovosť, pomoc, ochotu v ka-

ždý chvíli, osvetľovanie a pomoc s technickým zabezpečením, za ozvučovanie Dominikovi Stachovi a pomoc s aparátúrou Ivanovi Miškerníkovi a Mgr. Miroslavovi Kubicovi.

Bol to týždeň bol plný akcií, ktoré CZUŠ sv. Gorazda Vrbové organizovala na pôde mesta, ale i farnosti. Vo štvrtok 13. júna sa konalo každoročné vyhodnotenie súťaže Buzalkova Tmava. Desiatky výtvarných diel si mali možnosť všetci prezrieť v inštalácii v Kostole sv. Gorazda (obrázok vpravo hore). Slávnostná svätá omša sprevádzaná hrou a spevom žiakov a učiteľov našej školy bola poďakovaním za to, že aj týmto spôsobom sa môžu spájať školy, deti, mestá a obce v celej arcidiecéze. Po každej kategórii sa kostol ozýval hudbou v interpretácii rôznych diel našich žiakov. Vydarená akcia rezonovala ešte niekoľko dní v povedomí Vrbovčanov.

Posledné dni júna sa aj naša škola a Kúria Mórica Beňovského ozývali nielen piesňami, skladbami, spevom, ale aj potleskom. Konali sa v nich totiž záverečné koncerty tried hudobného odboru. Pre deti je to vždy úžasný zážitok, radosť, že môžu ukázať svojim rodinám, čo dokážu a pre rodičov zase chvíle šťastia a dojatia, že tie ich malé, lenivé trdielka predsa len vydajú zo seba niečo čarovné, nezabudnuteľné, originálne, krásne, potešujúce dušu.

PCB, foto Pavel PLENCNER

Vážení občania mesta Vrbové, prosíme o vyplnenie dotazníka, ktorého cieľom je zistiť potreby občanov v jednotlivých oblastiach ich života, aby mohli byť zahrnuté do pripravovaného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrbové na roky 2024 – 2031. Dotazník uverejňujeme v dvoch verziách - jeden je určený pri fyzickej osobe (anonymný), druhý

pre právnické osoby (neanonymný). Program pomôže zlepšiť kvalitu života v našom meste. Ďakujeme za váš čas a ochotu pri vyjadrení názoru na fungovanie života v našom meste. Pri vyplňaní voľte odpovede tak, aby čo najviac zodpovedali vašim predstavám, avšak aby boli reálne. Prosíme o vyplnenie dotazníka a jeho doručenie do 15. augusta 2024. Dotazník môžete doručiť do označenej

schránky na budove Mestského úradu Vrbové, resp. iným spôsobom, ktorý si zvolíte. Na webovej stránke mesta (www.vrbove.sk) je dostupná elektronická verzia, preto dotazník môžete mestu doručiť aj tým spôsobom. Pomôžte tak pri príprave Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrbové na roky 2024 – 2031. Vďaka za spoluprácu.

mesto Vrbové

PHSR VRBOVÉ 2024 - 2031 (dotazník pre verejnosť)

Uvedený formulár slúži na získanie informácií pre spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrbové

Cieľom dotazníka je zistiť potreby občanov v jednotlivých oblastiach ich života. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pomôže zlepšiť rozvoj, rozšíriť ponuku a kvalitu služieb zabezpečovaných mestom, a inými poskytovateľmi, zlepšiť kvalitu technickej infraštruktúry, odpadového hospodárstva, dopravnej infraštruktúry, životného prostredia, atď. Ďakujeme za váš čas a ochotu pri vyjadrení názoru na predmetnú oblasť. Dotazník je anonymný. Pri vyplňaní voľte odpovede tak, aby čo najviac zodpovedali vašim predstavám. Otázky by mali inšpirovať k prijatiu opatrení za účelom zvýšenia kvality služieb a prostredia v ktorom žijete.

Pri odpovediach vyznačte, prosím, vybranú možnosť do štvorcového rámčeka písmenom „X“.

Základné údaje

pohlavie žena ☐ muž ☐
vek do 18 ☐ 18 - do 24 ☐ 25 - do 49 ☐ 50 - do 60 ☐ nad 60 ☐ nad 70 ☐
dosiahnuté vzdelanie: bez vzdelania ☐ základné vzdel. ☐ stredné bez maturity ☐
 stred. s maturitou ☐ vysokošk. I stupňa ☐ vysokoškolské II a III stupňa ☐

Ktoré sú podľa vás hlavné výhody mesta? (Vyberte 3 – 5 možností a uveďte ďalšie)

☐ množstvo kultúrno-historických pamiatok v meste	☐ organizovanie významných podujatí
☐ kvalita životného prostredia	☐ možnosti pre športové aktivity obyvateľov
☐ postavenie mesta v regióne	☐ bohatý kultúrny a spoločenský život
☐ činnosť vzdelávacích inštitúcií,	☐ práca s deťmi a mládežou
☐ potenciál rozvoja pre cestovný ruch	☐ iné, uveďte aké
☐ výhodná poloha	

Rozvoju ktorých oblastí by malo mesto venovať zvýšenú pozornosť – uveďte päť oblastí (číslicami označte poradie):

individuálna bytová výstavba:		☐
hromadná bytová výstavba:		☐
vzdelávanie:		☐
športová infraštruktúra:		☐
zdravotnícke a sociálne služby:		☐
kultúrna infraštruktúra:		☐
cestovný ruch:		☐
oddychové zóny:		☐
pamiatkové zóny:		☐
priemyselná výroba:		☐
nákupná zóna, služby		☐

S ktorými oblasťami ste vo Vrbovom meste najmenej spokojní:

Ekonomika – podnik. prostredie, komerčné služby/výroba	☐
Doprava a komunikácie	☐
Technická infraštruktúra	☐
Odpadové hospodárstvo	☐
Životné prostredie	☐
Sociálna oblasť	☐
Zdravotníctvo	☐
Školstvo	☐
Šport	☐
Kultúra	☐
Propagácia	☐
Cestovný ruch	☐
Administratíva – činnosť mestského úradu	☐
Bezpečnosť	☐
Informatizácia mesta	☐

S čím ste vo Vrbovom nespokojní a čo v meste chýba, čo je nutné v jednotlivých oblastiach uskutočniť v priebehu nasledujúceho 7 – 10-ročného obdobia:

1. **Hospodárstvo v meste** (platené služby, vybavenosť predajňami, prevádzky služieb: kaderníctvo, oprava obuvi, drobná výroba, a iné).
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

2. **Technická infraštruktúra - siete** (fungovanie kanalizácie, vodovod, plynofikácia, elektrické siete, tepelné hospodárstvo...)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

3. **Miestne komunikácie** (miestne a štátne komunikácie, obchvat, parkovacie plochy, chodníky, dopravné značenia, údržba...)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

4. **Životné prostredie** (oddychové zóny v meste, okrasná a izolačná zeleň, korytá vodných tokov, ovzdušie, čistota vodných tokov...)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

5. **Cestovný ruch** (ubytovacie kapacity, stravovacie kapacity, turistické atraktivity, športová infraštruktúra, informačná kancelária...)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

6. **Kultúra** (dom kultúry, kino, Kúria Mórica Beňovského, mestská knižnica, priestory pre záujmové skupiny, kultúrne akcie...)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

7. **Telekomunikačné a informačné služby** (pripojenie na internet, dostupnosť signálu mobilných operátorov, verejné prístupové body, vzdelávanie v oblasti používania PC ...)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

8. **Administratíva** (kvalita služieb mestského úradu, ponuka služieb, starostlivosť o územie, plánovanie, územný rozvoj)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

9. **Sociálne služby** (aké sociálne služby vám chýbajú, alebo sú nedostatočné – Zariadenie núdzového bývania, (služba osobe, na ktorej je páchané násilie, ubytovanie na určitý čas), Sociálne bývanie / nájomné bývanie, Domov dôchodcov, resp. sociálnych služieb, Denný stacionár, Opatrovateľská služba (služba odkázanej osobe na určitý čas počas dňa), Prepravná služba (osobe s ťažkým zdravotným postihnutím), Klub dôchodcov, Jedáleň, Stredisko osobnej hygieny, Práčovňa, Terénna opatrovateľská služba, Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií (elektronický strážca), Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci)
-

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní:

.....

.....

10. Vzdelávanie (materská škola, základné školy, špeciálna škola, umelecká škola, gymnázium, školský klub, školské stravovanie, atď.)

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

11. Zdravotnícke služby (aké služby/ambulancie Vám chýbajú)

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

12. Voľný čas, prevencia, bezpečnosť (štadión, ihriská, miesto na stretávanie klubov, kamerový systém, kriminalita, štátna polícia)

S čím nie ste v tejto oblasti spokojní a vaše návrhy na zlepšenie:

.....

.....

Ďakujem vám za čas a ochotu pri vyplňaní dotazníka

PHSR Vrbové 2024 – 2031

(dotazník pre organizácie)

Uvedený formulár slúži na získanie informácií pre spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vo Vrbovom

Názov organizácie:

Terajšie zameranie vašej činnosti:

.....

.....

Vami uskutočnené špeciálne aktivity a projekty v minulosti (cez zdroje EÚ, štátny rozpočet, granty, atď.):

.....

.....

Vaše ciele do budúcnosti - *investičné aj produkčné* (napr. rozšírenie služieb/činnosti):

.....

.....

Kde vidíte hlavné problémy pri komunikácii s mestom?

.....

.....

Kde vidíte hlavné rezervy spolupráce s mestom?

.....

.....

O aké spoločné aktivity s mestom by ste v budúcnosti mali záujem?

.....

.....

Ktoré oblasti (infraštruktúra/služby) v kompetencii mesta vám pri vašej činnosti spôsobujú najväčšie problémy?

.....

.....

Aké nové služby by ste odporúčali mestu zaviesť, ktoré by vám uľahčili fungovanie a váš rozvoj?

.....

.....

Akú novú infraštruktúru by ste odporúčali v meste vybudovať, ktorá by vám uľahčila fungovanie a váš rozvoj?

.....

.....

Ktoré sú podľa vás hlavné výhody mesta?

(Vyberte 3 – 5 možností a uveďte ďalšie)

- ☐ množstvo kultúrno-historických pamiatok v meste
- ☐ kvalita životného prostredia
- ☐ postavenie mesta v regióne
- ☐ činnosť vzdelávacích inštitúcií,
- ☐ potenciál rozvoja pre cestovný ruch
- ☐ výhodná poloha

- ☐ organizovanie významných podujatí
- ☐ možnosti pre športové aktivity obyvateľov
- ☐ bohatý kultúrny a spoločenský život
- ☐ práca s deťmi a mládežou
- ☐ iné, uveďte aké

Ktorú časť/oblasť mesta by ste odporúčali pre rozvoj:

Individuálnej bytovej výstavby:

Hromadnej bytovej výstavby:

Vzdelávania:

Športovej infraštruktúry:

Zdravotníckych služieb:

Kultúrnej infraštruktúry:

Cestového ruchu (a v akej oblasti):

Oddychových zón:

Pamiatkovej zóny:

Priemyselnej výroby:

Nákupnej zóny:

S ktorými oblasťami ste vo vašom meste najmenej spokojní:

- Ekonómika – podnik. prostredie, komerčné služby/výroba
- Doprava a komunikácie
- Technická infraštruktúra
- Odpadové hospodárstvo
- Životné prostredie
- Sociálna oblasť
- Zdravotníctvo
- Školstvo
- Šport
- Kultúra
- Propagácia
- Cestovný ruch
- Administratíva – činnosť mestského úradu
- Bezpečnosť
- Informatizácia mesta

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Iné návrhy a pripomienky:

.....

.....

.....

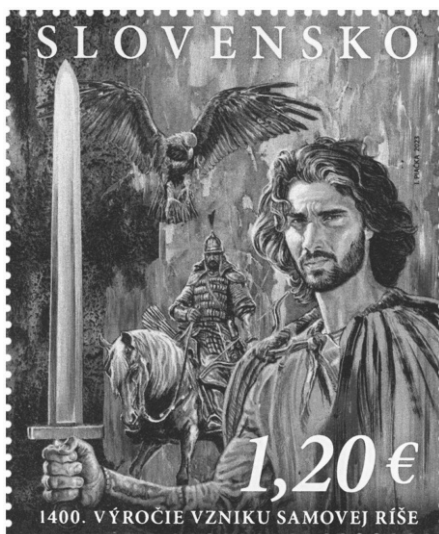
.....

Ďakujeme vám za čas a ochotu pri vyplňaní dotazníka

VRBOVČAN AUTOROM NAIKRAJŠEJ ZNÁMKY

V minulých dňoch vyhlásili výsledky ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku za rok 2023. Rozhodovalo 854 respondentov z desiatich krajín. Nás potešilo, že autorom jej výtvarného návrhu je akademický maliar Igor Piačka (* 1962), ktorý detstvo a mladosť prežil vo Vrbovom. V oblasti známkovej tvorby nie je nováčikom, spod jeho rúk vyšli tri desiatky návrhov známok. Víťazná známka roku 2023 je venovaná pripomienke udalosti slovenských dejín - 1400. výročiu vzniku Samovej ríše. Slovenská pošta ju vydala 10. októbra 2023 v náklade 250 000 kusov. Má nominálnu hodnotu 1,20 €. Súčasne bola uvedená príležitostná pečiatka. Vyšiel tiež pamätný list (1200 výtlačkov) a obálka prvého dňa - FDC (2800 kusov).

Slovenský historik PhDr. Rastislav Kožíak, PhD. sa k námetu známky vyjadril: „Autor návrhu akad. mal. Igor Piačka tu rozvíja niekoľko motívov. V popredí je to postava Sama držiaceho v ruke franský meč. Náznaky bádateľov, domácich i zahraničných, sa zhodujú, že franský kupec Samo pravdepodobne obchodoval s franskými mečmi, ktoré boli mimoriadne žiadaným tovarom vo vtedajšom slovanskom prostredí. Zdvihnutý meč zasa symbolizuje odhodlanie Sama viesť povstanie Slovanov proti Avarom a následne aj proti Frankom. V pozadí autor návrhu rozvíja druhý motív, a to Slovanov podrobených Avarmi. Oba motívy zodpovedajú súčasným poznatkom domácej i zahraničnej historiografie, opierajú sa pritom o dobové písomné pramene byzantskej i franskej prove-

nencie.“ Historik tiež oceňuje, že: „Kompletný grafický návrh poštovej známky zároveň plní aj edukatívnu úlohu, keď formou obrazov »rozpráva« hlavné historické línie, ktoré viedli k zrodu prvého (proto)

štátneho útvaru na území dnešného Slovenska. V podobnom duchu sú koncipované aj ďalšie súvisiace filatelistické produkty: na prítláči FDC je kovanie konského postroja merovejského typu zo 7. storočia, ktoré sa našlo na slovansko-avarskom pohrebisku v Devínskej Novej Vsi. (...) Motív FDC pečiatky je avarský strmeň z pohrebiska v Devínskej Novej Vsi. Na pamätnom liste emisie je nakoniec stvárnený avarský jazdec na pozadí najstaršieho zachovaného rukopisu Fredegarovej kroniky, na základe ktorej máme o Samovi podrobné informácie: »V štyridsiatom roku panovania Chlotara (t. j. v roku 623) človek menom Samo, národnosťou Frank z kraja Senonago, priviedol so sebou mnohých kupcov a uberal sa obchodovať k Slovanom zvaným Vinidi. Slovania sa už začali búriť proti Avarom, nazývanými Huni... Vinidi, spoznajúc Samovu užitočnosť, zvolili si ho za kráľa nad sebou a tu šťastlivo panoval 35 rokov.« Môžeme povedať, že známka nám sugestívnym spôsobom pripomína počiatky našich národných dejín. Veď platí ono známe: „Lepšie je raz vidieť ako stokrát počuť.“

-rb-

OPÄŤ SÚŤAŽILI V CELOSLOVENSKEJ SÚŤAŽI DO PRÁCE NA BICYKLI

Aj tento rok sa zamestnanci spoločnosti Semikron Danfoss s nadšením zapojili do celoslovenskej súťaže Do práce na bicykli 2024. S celkovým počtom 61 zamestnancov v 17 tímoch sa naši kolegovia a kolegyně rozhodli pre ekologickú a udržateľnú formu dopravy do zamestnania, pričom celý mesiac jún dochádzali do práce na bicykli alebo pešo. Táto iniciatíva nie je len o súťažení,

ale aj o podpore zdravého životného štýlu a ochrane životného prostredia. Naši zamestnanci sa tak aktívne podieľali na znížení uhlíkovej stopy a tiež inšpirovali ostatných kolegov k ekologickým alternatívam dopravy. Súťaž Do práce na bicykli, ktorá podporuje ekologické formy dopravy prilákala i tento rok rekordný počet účastníkov z celého Slovenska. Medzi 96 registrovanými samosprávami a

1299 registrovanými zamestnávateľmi sa zamestnanci Semikron Danfoss umiestnili na chvályhodnom 35. mieste. Tento výsledok je odrazom nielen ich odhodlania a tímovej spolupráce, ale aj ich zodpovednosti voči životnému prostrediu. Sme hrdí na všetkých, ktorí sa do súťaže zapojili a tešíme sa na ďalší ročník.

Michaela PRIEVOZNÍKOVÁ
HR marketing

VETRODNI VO VRBOVOM, RODINNÝ FESTIVAL HUNCÚTKO A 18. NARODENINY VRBOVSKÝCH VETROV

Prvý júlový víkend v našom mestečku sa niesol vo festivalovom duchu. Vetrovíkend sa začal v piatok 5. júla v areáli Mestského štadióna Jozefa Adamca rodinným festivalom Huncútka, kde si na svoje mohli prísť malí aj veľkí návštevníci. V zábavnom programe vystúpil so svojim predstavením Smieško LUPÍ, hudobné skupiny pre deti Hanička a Murko či Bim Bam Kuku, krásnym vystúpením zažiarila detská hudobná skupina MASLO z neďalekého Kočina-Lančára a vo večerných hodinách návštevníkov festivalu zabával Blikajúci Dychový Hudobný Systém – BDHS so svojimi veselými hudobnými a tanečnými kreáciami.

V sobotu festivalový víkend pokračoval Vrbovskými vetrami, ktoré v tomto roku oslávili plnoletosť, keďže to bol už 18. ročník tohto multižánrového festivalu známeho na celom Slovensku aj v zahraničí. Návštevníci sa mohli okrem dobrej zábavy tešiť na také hudobné zoskupenia ako Medial Banana, Buty, Chiki Liki tu-a, Slobodná Európa, Vrbovskí vífazi, Družina, Tusté Balletky či Veneer. Samozrejmosťou boli hry Pána brata minerála Andreja Jobusa ako Vetrobal, Veľká vrbovská – preteky na húpacích konoch, Formula 0, Lov na vrbovské endemity či nová súťažná disciplína Kydačka. Organizátor festivalu Braňo Jobus tradične pokrtil

novú knihu, tento rok uzrela svetlo sveta kniha s názvom Ako zeme pána vymletého spravodlivosť zomlela. Na hladký a bezpečný priebeh celého festivalu dohliadal Preceda Multiorganizácie KRIAK Húpací kón spolu so svojou manželkou – Húpacú kobylu. V nedeľu ešte návštevníkov čakala tradičná upratéka a výprava k monumentu stredu sveta a vesmíru. Počas celého víkendu sa o separáciu odpadu starala OZV Natur-pack a pred areálom futbalového štadióna bol nielen pre návštevníkov festivalu, ale aj pre širokú verejnosť k dispozícii lunapark.

Text: AF

Foto: Pavel PLENCNER

V dňoch 8. – 11. augusta 2024

Upozornenie!

V dňoch 9. – 11. augusta 2024 sa uskutoční pivný festival Vrbovské pivobranie. (Pozri strana 13)

Z tohto dôvodu žiadame vodičov motorových vozidiel, aby v dňoch od 8. do 11. augusta neparkovali svoje vozidlá na parkovisku pri Mestskom trhovisku a na parkovisku pred Kultúrnym domom.

UŽ NIČ NEBRÁNI PRIPOJIŤ SA NA KANALIZAČNÚ SIEŤ

Vážení občania, začiatkom roka 2024 sme stavbu dobudovanej kanalizácie skolaudovali a doteraz prebiehal proces jej odovzdania do správy spoločnosti TAVOS, a. s.

Koncom júla 2024 dochádza k naplneniu procesu odovzdania novovybudovanej kanalizačnej siete do správy spoločnosti TAVOS, a. s., všetky formálne požiadavky Ministerstva životného prostredia SR boli schválené Správnou radou spoločnosti TAVOS, a. s.

Spoločnosť TAVOS, a. s., týmto pre-

berá všetky úseky do svojej správy, a tak sa vytvorili podmienky na individuálne zrealizovanie pripojenia sa občanov nášho mesta, ako aj občanov obce Krakovany na hlavnú kanalizačnú stoku.

Opätovne Vám chcem predstaviť spoločnosť STAVEBKO, s. r. o., ktorá vykonáva inžiniersku činnosť. Spoločnosť v zastúpení konateľom p. Jozefom Markom Vám zabezpečí všetko od zamerania prípojky, spracovania projektu, zabezpečenia ohlásenia drobnej stavby až po podanie žiadosti o uzatvorenie zmluvy na TavoS-e.

Tel. kontakt – 0917/723 001. Cena za poskytnuté služby cca 160 €, vrátane správnych poplatkov, v závislosti od majetkovo právnych vzťahov stavebníka k pripájanej nehnuteľnosti.

Všetky podrobnosti, ktoré sú potrebné na schválenie drobnej stavby pripojenia sa na hlavnú kanalizačnú sieť sú uverejnené na stránke mesta Vrbové v kolónke „Informačná tabuľa“ a potom Tlačivá – kanalizačná prípojka.

Ďakujem všetkým našim občanom za trpezlivosť.

JUDr. Štefan KUBÍK,
primátor mesta Vrbové

SPEVÁCKA PREHLIADKA SÚBOROV

Aj tento rok, 18. júla, usporiada la Okresná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska Piešťany spevácku prehliadku súborov v Piešťanoch Pod mušľou. Tradične

sa na nej zúčastnil Miešaný spevácky zbor mesta Vrbové, ako aj účinkujúci z obcí Prašník, Trebatice, Chtelnica a fujarista z Krakovian. JDS Vrbové ďakuje speváckemu

zboru pod vedením Mgr. Anny Mosnej za reprezentáciu mesta. Všetci vedúci dostali ako prejav vďaky kyticu kvetov.

M. MADŽOVÁ

Pivný festival

VRBOVSKÉ PIVOBRANIE

9. - 11. 8. 2024

VRBOVÉ

PRED DOMOM KULTÚRY

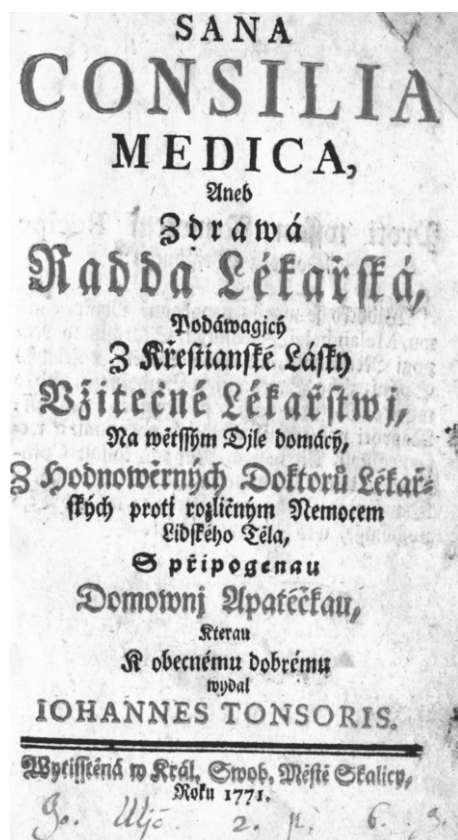
- REMESELNÉ PIVÁ
- MALÉ PIVOVARY
- PIVNÉ ŠPECIÁLY
- PRÉMIOVÝ STREET FOOD

POETICKÁ MEDICÍNA

K TROJSTÉMU VÝROČIU JÁNA TONSORISA (1724 - 1781), ĽUDOVÉHO LIEČITEĽA, KTORÝ SVOJE RADY PÍŠAL VO VERŠOCH

Ak chceš zdravý ostať vždycky,
dlho zo sveta sa tešiť,
hľad' dodržať tieto veci:
Nežiaľ, nerob si starosti,
hnevu sa, ak môžeš, sprostí.
Málo pi, sa neprejedaj,
za stolom dlho nesedaj.
Nespi vo dne, vetrov, vody
zbav sa – nepocítiš škody.
Ver' ťa žitie dlhé čaká,
mnohý neuh sa ťa zľaká.
Ak ti lekár k ruke nie je,
tohto sa drž – to dobré je:
Veselosť a pokoj mávaj,
mieru vždycky zachovávaj.

Tieto verše napísal rodák z Vrbového, evanjelický kňaz v Istebnom, ľudový liečiteľ Ján Tonsoris. Sú z jeho Doplnku k Zdravej rade lekárskej, vybraného zo Salernskej školy zdravia. Táto kniha vyšla prvýkrát tlačou roku 1771 a za necelých sto rokov v roku 1866 bolo na svete už piate vydanie. Nevie, či sa ešte nejaké iné dielo v slovenskej literatúre z 18. storočia môže pochváliť takým vydavateľským úspechom.

Zdravá rada lekárska je v slovenskej literatúre veľmi zaujímavé dielo ľudovoliečiteľského charakteru. Ján Tonsoris ho zostavil z rôznych vtedajších lekárske kníh, ale využil aj osobné skúsenosti, ktoré počas svojho kňazského pôsobenia na Orave získal medzi pospolitým ľudom. Kniha má tri časti – v prvej sú zdravotné rady, v druhej, nazvanej Domová apatiečka, opisuje 54 druhov liečivých bylín, ich zber i spôsob ich

využitia na liečiteľské účely a tretia časť, tzv. Doplnok ku Zdravej rade lekárskej, sú vlastne veršované zdravotnícke rady pre pacientov, ako napríklad táto:

Iste často sa ti stáva –
z vína, piva bolí hlava.
Napi sa len vody chladnej,
aj ocot k nej dobre padne.
Nebudeš pod obraz boží,
ak si zvykneš mandle požiť.
Drevený si vypí olej,
budeš zaraz lepšej vôle.
Ak sa bolesť v hlave steli
a keď cítiš teplo v tele,
aby z nej bolesti vyšli,
tri ju a my vínom kyslým.

Zaujímavé, že literárna história nevenuje Tonsorisovi veľkú pozornosť. Necelé dve strany mu venoval Bohuslav Tablic v Pamätiach československých básnikov a veršovcov z roku 1805 a spomenul ho Jozef Miloslav Hurban v diele Slovensko a jeho život literárny, kde napísal: „Vyznačili sa za časov Mošovského ako spisovatelia v prose a vo verši ešte aj iní, ako Ján Tonsoris, kňaz istebňanský, ktorý pomimo teologických spisov zanechal po sebe aj lekársku knižku Sana consilia medica, aneb Zdravá rada lekárska, Skalica 1771.“

Niekoľkými riadkami sa o Tonsorisovi zmienil Ján Ďurovič v Prehľade literárnych dejín slovenských evanjelikov a v roku 1920 o ňom napísal veľkú stať Dr. Pavel Bujnáček do časopisu Mladé Slovensko – Dve málo známe knižky slovenskej literatúry (jedna z nich je Tonsorisova), krátko ho spomenul aj Ján Mišianik v Pohľadoch do staršej slovenskej literatúry. O Tonsorisovi niet zmienky ani v dvojzväzkovej Encyklopédii slovenských spisovateľov z roku 1984. Paradoxne, najväčšiu pozornosť mu venoval neprofesionálny literát, ale profesionálny lekár, historik slovenskej medicíny, doc. Dr. Ján Junas, ktorý pôsobil na Lekárskej fakulte UK v Martine. V roku 1971 pri príležitosti 200. výročia vydania Zdravej rady lekárskej uverejnil rozsiahlejší článok v Lekárskom obzore a o šesť rokov neskôr edične pripravil a preložil do súčasnej slovenčiny najvýznamnejšie Tonsorisovo dielo Doplnok k Zdravej lekárskej rade, vybraný zo Salernskej školy, čiže len tretiu časť Zdravej lekárskej rady. V roku 2003, rok po smrti Dr. Junasa, vyšlo vo vydavateľstve Nestor kompletne vydanie Zdravej lekárskej rady, teda nielen Doplnok, ale aj prvé dve časti.

Už som uviedol, že Ján Tonsoris sa neteší veľkej pozornosti literárnych historikov. Z tých pár riadkov, ktoré mu venoval Bohuslav Tablic v knihe Pamäti československých básnikov a veršovcov, sa o ňom dozvieme toto: „Narodil sa vo Vrbovom, mestečku v Nitrianskej stolici, z otca Jána a matky Žofie Leviusovej. Pretože vtedy bola sloboda služieb božích v Nitrianskej stolici artikulum obmedzená na dve miesta, tak nášho Ton-

zorisu pokrstil kňaz rímskej cirkvi a začiatkom ho učil jeho otec. Ale keď odrástol, poslali ho do Prietrže, kde ho učil rektor Ondrej Ambrózius, potom do Kremnice, kde ho učil Ján Blázus, neskôr do Štitníka, kde ho učil Ján Tubel a napokon do Prešporka, kde bol poslucháčom rektora Fridricha Wilhelma Beera. Vo všetkých týchto školách ho osobitne podporoval Juraj Ambrózius, neskorší superintendant, ktorému Tonzoris tri roky ako pisár pomáhal.

Z prešporských gymnaziálnych štúdií si ho povolali do Prietrže za preceptora, čiže pomocného učiteľa, pozvanie prijal a tu mu Juraj Jamriška mnoho dobrého preukazoval. Na radu a na Jamriškove náklady sa roku 1745 pobral do Wittenbergu, kde si za dva roky obľuboval prednášky najmä doktorov Hoffmana a Werkmanna.

Keď sa vrátil z Nemecka a dostal pozvanie do istebňanskej cirkvi, vysvätil ho na kňazský úrad 6. júla 1748 Samuel Hruškovice, superintendant Banského okolia, v prítomnosti slova božieho kazateľov Daniela Sartoria, Jána Hlivaja a Vandlíka.

Tento muž bol horlivým milovníkom otcovského jazyka. Pretože túžil stať sa svojou prítomnosťou užitočným aj iným, niekedy skladal piesne, z nich jediná je v Tranovského Cithare sanctorum v Institutorisovom vydaní.“

Doplním ešte niekoľkými slovami Bohuslava Tablica. Ján Tonsoris sa vlastným menom volal Ján Barbierik a pochádzal z rodiny českých exulantov Barvířovcov. Jeho otec, tiež Ján Barbierik, bol vo Vrbovom remeselníkom. Ako vieme, barbier, barbierik je zastaraný výraz pre holiča a v stredoveku holiči plnili i funkciu akýchsi ránhojičov i liečiteľov. Tonsor je po latinsky holič, čiže môžeme povedať, že sa tu naplnilo známe nomen omen – Barbierik – Tonsoris – holič – kúpeľník – ránhojič – liečiteľ. Tonsoris vo svojich lekárske radách, verný svojmu menu, často odporúča – z hľadiska vtedajšieho stupňa poznania medicíny – púšťanie žilou. A to v tých časoch vykonávali barbieri, čiže holiči, kúpeľníci či ránhojiči.

Presný dátum narodenia Jána Tonsorisa nevieme, ale bolo to v roku 1724. Evanjelickým farárom bol v Istebnom do roku 1773, keď sa pre zdravotné problémy musel vzdať duchovnej činnosti. Zomrel 3. mája 1781 v Istebnom.

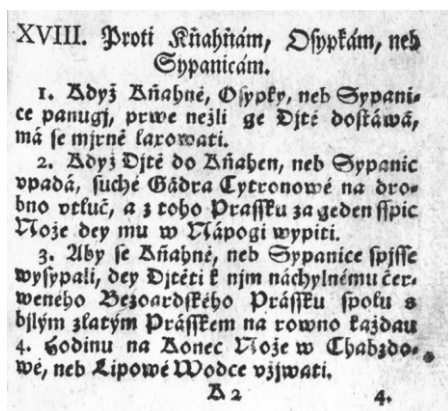
Tonsoris na Orave pôsobil takmer štvrtstoročie. Ľud bol biedny, morili ho premnohé zdravotné neduhy, nebolo však lekárov. V čase Tonsorisovho pôsobenia v celej Oravskej župe, ktorá mala 35 tisíc obyvateľov, boli iba dvaja lekári a dvaja ránhojiči. Priemerný vek obyvateľov bol 32 rokov a vysoká bola úmrtnosť novorodencov. Z tohto pramenila aj Tonsorisova snaha pomôcť národu nielen duchovne, ale aj zdravotne. V tom ho podporoval aj župný chirurg František Ignác Eckstein, ktorý prezrel a schválil rukopis Zdravej rady lekárskej, aby mohla vyjsť tlačou v Skalici roku 1771.

Ako kuriozitu uvediem Tonsorisove rady proti bolestiam hlavy:

Vyvaruj sa tvrdých a slaných pokrmov, údených rýb a masla, všetkých kyslých vecí, ktoré škodia nervom a žilám. Zvlášť prejedania, pítia vína a pálenky, prehnaneho hnevu, veľkej horúčavy a zahorenia. Thee a caffè sú veľmi užitočné.

Proti bolesti celej hlavy

1. Hojne pijaj teplý thee alebo iný patričný, ale nie opojný nápoj.
2. Často užívaj rebarboru za kvintlík, (ale nikdy nie viac, lebo by to škodilo), aby si mal otvorenú stolicu.
3. Často si máčaj nohy v teplej vode a občas ich stiahni tuho obvazom v členkoch, aby sa krv od hlavy sfahovala.
4. Užitočné je večer dať si zmäčujúci klistír.
5. Užitočný je gáfrovy lieh alebo pálenka, keď sa v nich namočí na štvoro zložená šatka a takto zvlhčená položí sa na hlavu.
6. Užitočné sú borievky, rascia a soľ, spolu utlčené, s ružovým octom zmiešané a na hlavu položené.
7. Užitočný je ružový olej, zmiešaný s vínovým octom, keď sa ním potrie čelo. Vyfahuje horúčku a utišuje bolesť.
8. Roztlč zelinu netresk a potri ňou čelo.
9. Vodka z blenu zaháňa všetky veľké bolesti, ak sa ňou potiera hlava a sluchy alebo sa na hlavu prikladá šatka ňou navlhčená. Vyfahuje horúčku.

K napísaniu lekárskej príručky ho pravdepodobne priviedla jeho ťažká choroba, pre ktorú musel neskôr zanechať kňazský úrad. V tých časoch na mnohých miestach neboli lekári, alebo boli vzdialení a mnohí chudobní pacienti si ich nemožnosť dovoliť zaplatiť, a keďže ich nahrádzali domáci liečitelia, Tonsoris im chcel dať takúto príručku, aby jej rady mohli v praxi využívať. Tonsoris napísal, že kniha táto je: „.... od veku skrze nemocných pacientů, v našem slovanském národě žádaná, ponevadž až podosavád náš slovanský národ ne s malou škodou takové Raddy lékařské nedostatok měl.“

V úvode Tonsoris radí, ako používať knihu. Nevieme síce, na čo bol chorý Tonsoris, ale pravdepodobne to bola zlá zákerná, bolestivá choroba, pretože pridáva aj takéto vyznanie: „Kdo zdravý a nemocný býval, ten zná jak výborný dar jest zdraví těla. Zdraví a čerstvost lepší jest nad všeliké zlato, a tělo silné, nežli zboží nesčíselné. Není bohatství lepšího nad zdraví těla a není potě-

šení nad radost srdce. Lepší smrt než bídny život, aneb nemoc dlouhá.“

Tonsoris čerpal z latinských a nemeckých lekárskech kníh – Curae od doktora Christiana Weissbacha, Medicina rationalis systematica od doktora Fridericusa Hofmanusa a p. Inšpiroval sa však aj Salernskými pravidlami zdravia. V polovici 10. storočia v Salerne, talianskom meste blízko Neapola, kde sa križovali vplyvy starogréckej, rímskej a arabskej kultúry, vznikla prvá lekárska občianska škola, bolo to dvesto rokov pred prvými klasickými univerzitami v Bologni, Paríži či v Oxforde. Na nej pôsobili na tie časy vynikajúci lekári, ktorí pre svojich poslucháčov zostavili mnoho cenných spisov. Dbali však aj na zdravotné uvedenie ľudu, a tak vznikla približne v 12. storočí jedinečná knižka Salernské pravidlá zdravia – užitočné zdravotnovýchovné rady, ktoré boli prvým dielom takéhoto druhu na svete. V 14. storočí ich veršovaný podobu prepracoval španielsky lekár Arnaldus de Villa Nova.

Salernské pravidlá zdravia vyšli do roku 1977 v 635 vydaniach v 85 jazykoch a aj v slovenčine. Do slovakizovanej češtiny prvý preložil Salernské pravidlá zdravia, čiže spomínaný veršovaný Doplnok, v roku 1721 Matej Bel pod názvom Flos medicinae, čiže Kvet lekárstva. O päťdesiat rokov neskôr ho nasledoval Ján Tonsoris, ktorý napísal spomínanú Zdravú radu lekársku a Salernské pravidlá zdravia, tvoria tretiu časť knihy, zvanú Doplnok. Tonsoris neprepsal text Belovho vydania bez vlastnej výberovej úvahy. Niečo vynechal, niečo doplnil, miestami text zjemnil, upravil syntax a urobil ju zrozumiteľnejšou. Každopádne treba pokladať celú knihu Zdravá rada lekárska – teda jej prozaický časť, ale aj veršovaný doplnok – za Tonsorisovo vlastné dielo.

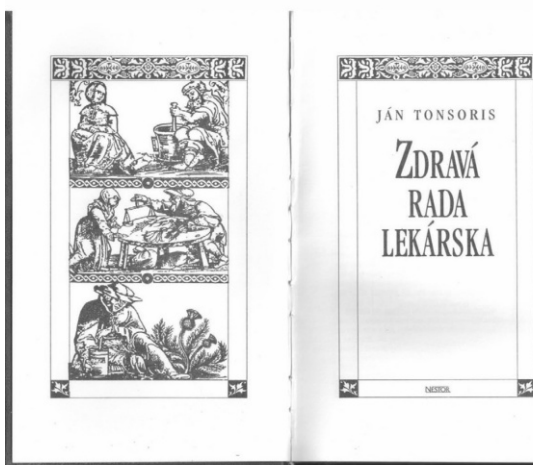
Ako som už spomenul, prvé vydanie Tonsorisovej knihy Zdravá rada lekárska vyšlo roku 1771 v Škarniclovej tlačiarňi v Skalici. Má tri časti – v prvej časti dáva Tonsoris lekárske rady, druhú časť knihy tvorí kapitola Domová apatiečka, v ktorej opisuje 54 druhov liečivých bylín, spôsob ich zberu a výrobu liekov z nich. Tu je veľmi cenné, rovnako ako aj pri chorobách, že Tonsoris pri bylinách uvádza popri latinských a nemeckých názvoch i slovenské a české názvy, ktoré pravdepodobne prevzal z českých botanických kníh.

No a tretia časť – tá je z nášho literárneho hľadiska najcennejšia časť – Doplnok k Zdravej rade lekárskej, vybraný zo Salernskej školy. Tu dáva Tonsoris prostredníctvom 94 básní rady a poučky, ktoré sú dôležité pre každodenný život a majú akousi príťažlivou formou doplniť predchádzajúce dve odborné časti knihy. Doplnok je rozdelený na štyri kapitoly – prvá hovorí všeobecne o chorobách a medicíne, druhá o bolení hlavy, tretia o žalúdku a bruchu a o pokrmoch a nápojoch a štvrtá o pôsobení liečivých bylín.

Zdraviu prospešná a zdravá je aj rastlina žihlava.

Chorým ľuďom spánok dáva,

služí tým, čo mnoho dáva.
Kašeľ starý zastavuje,
s medom bôľ čriev umierňuje,
odoberá zimu pľúcam,
k vodnatielke tiež je súca.
Koho mnohý neduh súži,
žihlava mu vždy poslúži.
Yzop, ten pľúca očisťa,
šľemy ženie z nich doista.
Ak sa s medom však pozvarí,
tak sa dobrý liek podarí.

Ján Tonsoris sa v čase osvietených reforiem Márie Terézie snažil prístupnou formou v slovakizovanej češtine poskytnúť lekárske rady najširším ľudovým vrstvám. Mnohé jeho rady dnes pôsobia len ako veršované kuriozity, ale na druhej strane sú výstižným obrazom úrovne ľudového liečiteľstva v 18. storočí, ktoré zohralo významnú úlohu v rozvoji skutočnej lekárskej vedy. Na záver ešte Tonsorisova najvýstižnejšia liečiteľská rada, ktorá platí aj dnes: „Vždy sa stráž nepokojných myšlienok, hnevu, melanchólie, smútku, starosti, mierneho pítia, vysedávania, poludňajšieho spánku, zlého svedomia a bezbožnosti, lebo to všetko kazí ľudskú prirodzenosť a prináša choroby. Naopak usiluj sa zachovať spokojnú a veselú myseľ, mierne pítie, častú komóciu (pohyb), čisté svedomie, nábožný život a vieru v Boha. Lebo to všetko posilňuje telo a udržiava ho v zdraví.“

A na úplný záver rada vo veršoch:

Hľaď si umyť každé ráno
ruky, oči vodou vlažnou.
Sviežosť tela pohyb buď,
poprefahuj prítom údy,
ovlaž ústa, učeš vlasy,
očisť zuby v ranné časy.
Bo z toho ti mozog silnie,
ba i telo neomylne.
Po kúpeli nebuď v chladu.
Po jedle zas dodrž radu:
Nefahni si, no na vzduchu
prejdi sa, tak spevnieš v duchu.

PhDr. Ján BÁBIK
(Pôvodne uverejnené v júlovom čísle Nového slova. Prevzaté so súhlasom autora.)

ZŠK VRBOVÉ

MESTO VRBOVÉ

VRBOVSKÁ PÄTNÁSTKA

MEMORIÁL ŠTEFANA KALUŽU

5km
+ BEH ZDRAVIA

33.ROČNÍK **27.7.2024**

ŠTART NA MESTSKOM ŠTADIÓNE JOZEFA ADAMCA O 17:00 HOD

ŠTARTOVNÉ JE 8€ PRI ONLINE PLATBE, 15€ NA MIESTE
-JEDNOTNÉ PRE VŠETKYCH ÚČASTNÍKOV A PRE OBA BEHY

ELEKTRONICKÚ ČASOMIERU ZABEZPEČUJE FIRMA
SUNBELL S.R.O. - VYSLEDKOVYSERVIS.SK
VÝSLEDKY BUDÚ PRIEBEŽNE ZVEREJŇOVANÉ
NA STRÁNKE VYSLEDKOVYSERVIS.SK

PRIHLASOVANIE ONLINE NA:

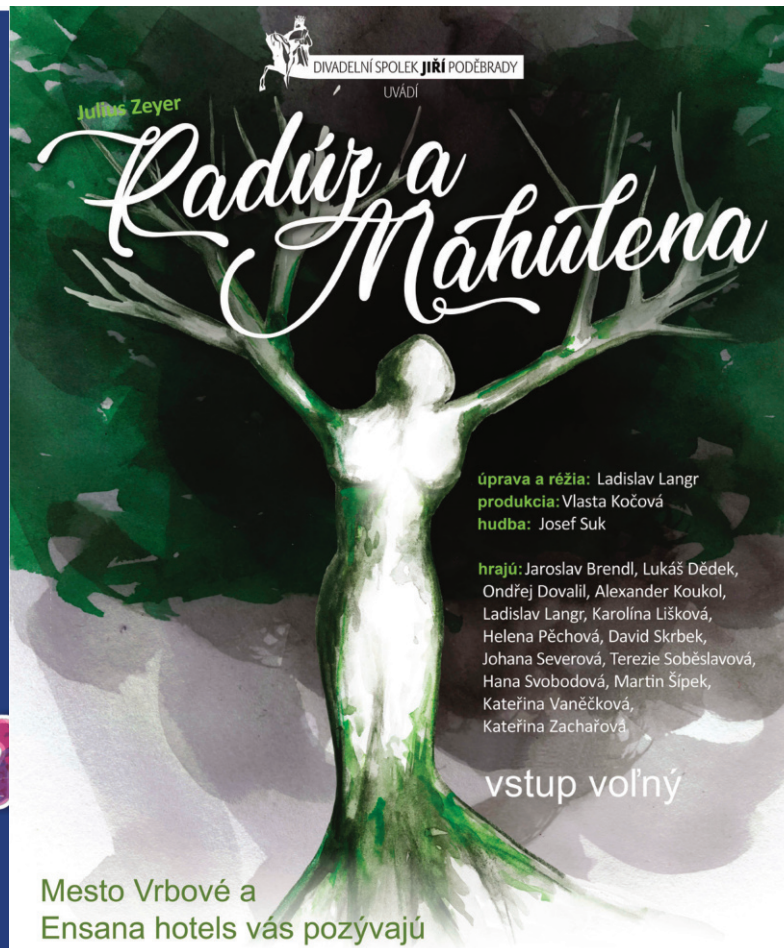
WWW.VYSLEDKOVYSERVIS.SK/VRBOVSKA-PATNASTKA-PRIHLASKA

ONLINE PRIHLASOVANIE DO 25.7.2024 DO 23:59 HOD.

REGISTRÁCIA NA MIESTE OD 14:00 - 16:30 HOD.

OBČERSTVENIE A BOHATÁ TOMBOLA
PRE VŠETKYCH ZÚČASTNENÝCH.

INFO:
+421 907 622 192
JOBUS@VRBOVE.SK

DÍVADELNÝ SPOLEK JÚRÍ PODĚBRADY

UVÁDÍ

Julius Zeyer

Radúz a Mahulena

úprava a réžia: Ladislav Langr
produkcia: Vlasta Kočová
hudba: Josef Suk

hrajú: Jaroslav Brendl, Lukáš Dědek,
Ondřej Dovalil, Alexander Koukol,
Ladislav Langr, Karolína Lišková,
Helena Pěchová, David Skrbek,
Johana Severová, Terezie Soběslavová,
Hana Svobodová, Martin Šípek,
Kateřina Vaněčková,
Kateřina Zacharová

vstup voľný

Mesto Vrbové a
Ensana hotels vás pozývajú

3.8.2024 o 20:30, Piešťany - Kúpeľný ostrov (pri amfiteátre Harmony)
4.8.2024 o 21:00, Vrbové - Námestie slobody (mestský park)

BugLess s.r.o.

MONTKONT.SK
CONTAINER montage & service

OBJAVTE SVET ZÁBAVY S NAŠOU KÁBLOVOU TV

- 60 programov v HD kvalite
- Servis vo vašom meste
- Za jeden mesačný poplatok na všetky TV

PetroComp

petrocomp@petrocomp.sk
www.petrocomp.sk
0902 441 588

Užite si s nami novú TV

HLAS VRBOVÉHO - mesačník mesta Vrbové, ISSN 1335-2687, vydáva mesto Vrbové (IČO: 00313190), Štefánikova 15/4, 922 03 Vrbové.
Šéfredaktor: PhDr. Ľubomír Bosák, zástupca šéfredaktora: PaedDr. Patrik Kýška.

Adresa redakcie: Hlas Vrbového. Mestský úrad, 922 03 Vrbové. Registrácia: Ministerstvo kultúry SR, evidenčné číslo EV 3334/09.

Tlač: PN print, spol. s r. o., Piešťany.

Redakcia si vyhradzuje právo na výber príspevkov, oznamov a fotografií; právo krátiť a redakčne upravovať príspevky bez konzultácie s autorom a právo príspevok neuverejniť. Neobjednané, resp. nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciamy (pokiaľ nebolo dohodnuté inak). Vydavateľ nezaručuje pravdivosť informácií obsiahnutých v platenej reklame a inzercii. OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV:

<https://www.vrbove.sk/podmienky-ochrany-osobnych-udajov/>